

Бабушко С.Р.

д-р пед. наук, доцент, кафедра української та іноземних мов
Національного університету фізичного виховання і спорту України

Соловей Л.С.

канд. пед. наук, доцент кафедри англійської філології
Київського університету імені Бориса Грінченка

Svitlana Babushko

Doctor of Sciences (Pedagogy), Associate Professor,
Ukrainian and Foreign Languages Chair,
National University of Physical Education and Sports of Ukraine

Liudmyla Solovei

Candidate of Sciences (Pedagogy), Associate Professor at English Philology
Chair, Borys Grinchenko Kyiv University

ОСВІТА ДОРОСЛИХ І МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ

INTERCULTURAL DIALOGUE AND ADULT EDUCATION

Хоча глобалізаційні процеси торкнулися усіх сфер життя, це не означає, що суспільства дійсно дружньо живуть разом. Сотні тисяч людей нині страждають через своє повне чи часткове виключення із суспільного життя, зокрема біженці, бідні, жінки, молодь, позбавлені прав меншини та інші.

Попри те, що сьогодні, ніж будь-коли раніше, інформація, нові технології і знання стають все більш доступними, необхідними були і залишаються адекватна мудрість для запобігання конфліктів, подолання бідності, уможливлення учіння/навчання для всіх для того, щоб жити в гармонії та в безпечному світі. У програмних документах ЮНЕСКО зазначається вагомість міжкультурного діалогу усіх націй і народів світу: «У нових, турбулентних, міжнародно-глобалізаційних умовах ключовим провісником для усіх повинно стати твердження, що мир сьогодні – це не просто відсутність війни, а дружнє життя разом із усіма нашими відмінностями – статтю, расами, мовами, релігіями, культурою. Спільна повага до справедливості і прав людини – є основою нашого подальшого співіснування» [1].

Проблеми міжкультурного діалогу надзвичайно загострилися у всьому світі, зокрема і в Європі. Наприклад, проблема біженців, крім економічних труднощів, спричинила низку соціальних викликів, а саме соціальної рівності. Європа ніби розкололася на два табори: ті, хто підтримує біженців і сприймає їх як можливість культурного та духовного збагачення, та тих, хто проти. Інтеграція мігрантів у суспільство, їх соціальна рівність залежать не лише від того, що вони

отримають соціальну фінансову допомогу. Щоб стати рівноправними громадянами, їм передусім необхідно вивчити мову суспільства, в якому вони проживають, отримати роботу, ознайомитися із нормами і правилами суспільного життя. Загалом, знайти спільну мову із корінними жителями. Це означає необхідність установаження міжкультурного діалогу.

Метою запропонованої публікації є аналіз тих освітніх можливостей у системі неформальної освіти дорослих, які сприяють установаженню міжкультурного діалогу. Для досягнення поставленої мети проаналізуємо, що зроблено в Європі для розвитку міжкультурного діалогу та розглянемо сутність концепту «міжкультурна компетентність».

Для досягнення міжкультурного діалогу необхідно виконати низку завдань. Рада Європи визначила їх, як «цілі міжкультурного діалогу», сутність яких полягає в тому, щоб:

- ділитися баченнями світу, щоб зрозуміти і дізнатися більше від тих, хто сприймає цей світ з іншої точки зору;
- визначити подібності і відмінності між різними культурними традиціями і сприйняттям світу;
- вирішувати конфлікти чи суперечки без насильства;
- допомагати демократично управляти культурним розмаїттям, надаючи рівні права усім типам існуючих соціальних і політичних угруповань;
- поєднати тих, хто вважає різноманіття як потенційну загрозу і тих, хто сприймає її як духовне збагачення;
- поширювати найкращі практики, зокрема в галузі міжкультурного діалогу, демократичному управлінні соціального різноманіття та просування соціальної рівності;
- разом розвивати нові проекти [2].

Щоб досягти поставлених завдань, люди потребують належних знань, навичок та умінь. Їх називають міжкультурною компетентністю. Є багато визначень цього концепту, однак найбільш вдалим є визначення, запропоноване зарубіжним дослідником Д.К.Деардорфом (D.K.Deardorff).

Міжкультурна компетентність – це здатність розвинути потрібні знання, навички та ставлення, які спричиняють поведінку та комунікацію, що є і ефективними і належними в міжкультурній взаємодії [3, с. 242].

Уточнюючи, що собою являють зазначені складові, дослідник вказує, що знання охоплюють загальну обізнаність із самою культурою, специфічні знання про культуру, соціо-лінгвістичну компетентність, розуміння глобальних питань і тенденцій. Міжкультурними навичками є уміння слухати, спостерігати,

оцінювати, застосовуючи терпіння, наполегливість і завзяття, уміння подивитися на світ з іншої перспективи. Що ж до ставлень, то пріоритетними для міжкультурної компетентності є повага до інших культур, відкритість, допитливість, завдяки якій культурні відмінності сприймаються як джерело для навчання, відкриття як можливість пізнати невідоме для себе.

Необхідно розуміти, що розвиток такої міжкультурної компетентності не може бути здійсненим за короткий період, наприклад за 1 чи 2 модуля навчального процесу. Це – процес довготривалий, ціложиттєвий. Тому освіта упродовж життя є засобом її розвитку.

Безумовно, одним із ефективних механізмів розвитку міжкультурної компетентності є вивчення іноземної мови у неформальному освітньому середовищі, під час якого дорослі вивчають не лише слова і фрази, але й долучаються до культури іншого народу, знайомляться з його традиціями, правилами і нормами суспільного життя. Все це сприяє інтеграції народів. Проблема мігрантів, з якою зіткнулася Європа, лише поглибила актуальність міжкультурного спілкування. Усвідомлюючи освітній потенціал опанування іноземною мовою, наприклад, уряд Німеччини інвестував великі кошти у розробку електронного порталу для мігрантів для опанування німецькою мовою як іноземною “Ich will Deutsch lernen”. Його функціонування фінансує уряд і розглядає його як інвестицію у демократичне, рівноправне суспільство. Завданням освітнього порталу є просування лінгвістичної, соціальної та професійної інтеграції мігрантів [4].

Загалом, такий навчальний ресурс для неформальної освіти дорослих є дієвим інструментом не лише у вивченні іноземної мови, але й у розвитку міжкультурної компетентності. Це сприятиме інтеграції мігрантів у суспільство, допоможе налагодити та зміцнити міжкультурний діалог у сучасному різнобічному суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Learning to live together // UNESCO: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://en.unesco.org/themes/learning-live-together>
2. Intercultural Dialogue's goals // Council of Europe [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/concept_EN.asp
3. Deardorff D. K. The Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization at Institutions of

Higher Education in the United States / D. K. Deardorff // Journal of Studies in International Education. – 2006. – Vol. 10. – pp. 241-266.

4. Ich will Deutsch lernen [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.iwdl.de

Басараб В. І.,

*старший викладач кафедри політології
та державного управління ДВНЗ «УжНУ»*

Basarab V.I.,

*Senior Lecturer at the Department of Political Science
and Public Administration of State Higher Educational
Establishment "Uzhgorod National University"*

**ОСМИСЛЕННЯ АНДРЕЄМ ШЕПТИЦЬКИМ СЦЕНАРІЮ
БІЛЬШОВИЦЬКОГО ПЕРЕВОРОТУ В ІСПАНІЇ В 30-х РОКАХ
XX ст. (НА ОСНОВІ ПЕРЕДМОВИ ДО «ПАСТИРСЬКОГО
ПОСЛАННЯ ЕСПАНСЬКИХ ЄПИСКОПІВ»)**

**ANDREY SHEPTYCKIY'S INTERPRETATION OF SCENARIO OF
BOLSHEVIK OVERTURN IN SPAIN IN THE 30s OF THE
XXth CENTURY (ON THE BASIS OF PREFACE "PASTOR'S
EPISTLE OF SPANISH BISHOPS")**

Андрей Шептицький був справжнім патріотом і далекоглядним політиком. «Очолюючи протягом сорока чотирьох років греко-католицьку церкву, митрополит Андрей (1865-1944рр.) здійснював безпосередній вплив на релігійні, національно-культурні та суспільно-політичні процеси, що відбувалися в Україні і в цілому у Східній Європі в першій половині XX століття» [2, с.3]. За спостереженням М. Вавжонека, А. Шептицький орієнтувався на кирило-мефодіївської ідеї й обґрунтував «право українців у Галичині на свою, неполонізовану й нелатинізовану культуру. Крім того, це піднесло рівень національної самосвідомості галицьких українців. Утверджувало їх [...] у тому, що вони – не якась підрядна нація у відношенні до “супернародів” – російського та польського» [1, с.26]. Водночас Митрополит Андрей виступав за єдність Церкви й ніколи не залишався байдужим до звернень священників різних обрядів. Зокрема, він доніс до українців послання іспанських єпископів, які прагнули привернути увагу світу до тих безчинств, котрі влаштувала в їх країні комуністична партія. Андрей Шептицький додав ґрунтовні коментарі до змісту викривального листа.